

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 13Csp/62/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118389815
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Peter Revický
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2022:6118389815.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom Mgr. Petrom Revickým v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou Remedium Legal, s.r.o., advokátska kancelária, Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, proti žalovanej: A. A., nar. X.X.XXXX, XXX XX B. XXX, zastúpenej JUDr. Ladislavom Riedlom, advokátom, Slovenská 46, 080 01 Prešov, o zaplatenie 5.000,- Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Žalobu **z a m i e t a**.

Žalovaný **m á n á r o k** voči žalobcovi na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o ktorých výške rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou podanou pôvodne na Okresný súd Banská Bystrica dňa 28.11.2018 (v rámci upomínacieho konania o návrhu na vydanie platobného rozkazu) sa žalobca domáhal, aby súd vydal platobný rozkaz, ktorým by rozhodol o povinnosti žalovanej zaplatiť mu sumu 5.000,- Eur s príslušenstvom.

2. Žalobu odôvodnil tým, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 20.6.2018 medzi postupcom Poštová banka, a.s. a žalobcom, postúpil postupca na žalobcu pohľadávku voči žalovanému. Uviedol, že postupca uzatvoril so žalovaným dňa 17.2.2014 zmluvu č. XXXXXXXXXXX, ktorej súčasťou sú Všeobecné obchodné podmienky postupcu. Na základe uvedenej zmluvy postupca poskytol žalovanému peňažné prostriedky. Podmienky čerpania peňažných prostriedkov, podmienky splácania peňažných prostriedkov, podmienky pri neplnení zmluvných povinností a ďalšie náležitosti sú upravené v zmluve a vo všeobecných obchodných podmienkach (pozn. súdu: žalobca ich, podobne ako výšku úveru, resp. poskytnutých peňažných prostriedkov a úrokovej sadzby, vrátane podmienok a spôsobu jej uplatňovania, a konkrétnych skutkových a právnych dôvodov platenia akýchkoľvek poplatkov, nijako neuviedol, teda žiadne ďalšie okolnosti dojednania úveru, t.j. záväzku veriteľa a záväzku dlžníka, a ani skutočnosti o reálnom poskytnutí peňažných prostriedkov a o povinnostiach žalovaného, v žalobe netvrdil).

3. Ďalej žalobca už len všeobecne uviedol, že zastáva názor, že zmluva obsahuje všetky znaky a spĺňa všetky podstatné náležitosti zmluvy o úvere podľa ust. § 497 až 507 Obchodného zákonníka a zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch s tým, že žalovaný neplnil v stanovených termínoch splátky (pozn. súdu: ktorých výšku a dátum splatnosti, aj s poukazom na otázku premlčania, žalobca nijako nevymedzil), čím porušil svoju povinnosť podľa zmluvy. Následne žalobca bez ďalšieho uviedol, že pohľadávka žalobcu predstavovala ku dňu postúpenia predmetnej pohľadávky sumu vo výške 25.401,12 Eur, ktorá pozostávala z istiny vo výške 19.154,75 Eur, z riadneho úroku vo výške 6.246,37 Eur, z úroku z omeškania vo výške 0,- Eur a z poplatkov vo výške 0,- Eur v súlade s prílohou k zmluve o postúpení

pohľadávok, kde postupca deklaruje, že výška a špecifikácia pohľadávky uvedenej v predmetnej prílohe je generovaná bankovým systémom a predstavuje aktuálnu dlžnú sumu ku dňu postúpenia pohľadávky (pozn. súdu: bez toho, aby bolo zrejmé ako táto pohľadávka a jej jednotlivé sumy mali vzniknúť, resp. ako a na základe čoho ich žalobca vypočítal, a kedy dlh resp. jeho jednotlivé časti vznikli a stali sa splatnými).

4. Žalobca uzavrel, že žalovaný po postúpení pohľadávky do dňa podania žaloby vykonal úhrady 100,- Eur dňa 31.8.2018 a 100,- Eur dňa 8.10.2018, a že dlžná suma predstavuje sumu vo výške 5.000,- Eur, pričom pozostáva z neuhradenej istiny vo výške 5.000,- Eur, a zvyšnú časť dlžnej sumy vo výške 20.201,12 Eur, ktorá pozostáva z neuhradenej istiny vo výške 13.954,75 Eur a z neuhradeného riadneho úroku vo výške 6.246,37 Eur si v tomto konaní neuplatňuje. Dodal, že si v tomto konaní uplatňuje úrok z omeškania podľa ust. § 517 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka počnúc dňom 21.2018, t.j. dňom nasledujúcim po dni účinnosti postúpenia pohľadávky.

5. V súvislosti s vymedzením predmetu konania a rozsahu zisťovania skutkového stavu súd osobitne poukazuje na to, že žalobca v žalobe neuviedol žiadne ďalšie podstatné skutočnosti. Malo by byť pritom zrejmé, že v návrhovom konaní je výlučne na žalobcovi a jeho zodpovednosti čoho (akého práva) a na základe akých skutočností sa v súdnom konaní domáha. V zmysle ustanovenia § 132 ods. 1 CSP musí žalobca v žalobe uviesť pravdivé a úplné opísanie rozhodujúcich skutočností, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok (povinnosť tvrdenia), teda vymedziť skutkové okolnosti, ktoré majú byť podkladom rozhodnutia, označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení (dôkazná povinnosť), a uviesť žalobný návrh. Žalobným návrhom je súd viazaný. Žalobca teda procesne zodpovedá za to čo a prečo žaluje, a za výber a formuláciu procesných prostriedkov. Je preto zásadne vecou toho, kto navrhuje začatie konania, aby žalobu prispôbil po stránke formulačnej a obsahovej § 132 ods. 1 CSP. Podľa § 132 ods. 2 CSP opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

6. V sporovom konaní, ktoré je ovládané dispozičnou zásadou, platí, že súd je viazaný žalobou. Nárok uplatnený žalobou je charakterizovaný opísaním skutkových okolností, ktorými žalobca svoj nárok odôvodňuje, a skutkovým základom opísaným v žalobe v spojení so žalobným petitom je potom vymedzený základ nároku uplatneného žalobou, ktorý je predmetom konania. Rozhodujúcimi skutočnosťami sa rozumejú (všetky) údaje, ktoré sú celkovo nutné k tomu, aby bolo jasné, o čom a na akom základe má súd rozhodnúť, a ktoré, ak budú preukázané, umožňujú žalobe vyhovieť (porovnaj tiež napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 23. januára 2002, sp. zn. 25 Cdo 643/2000, in Soubor rozhodnutí Nejvyššího soudu, nakladateľstvo C.H.Beck, zväzok 13, publ. pod označením C 962).

7. Rozsah nutných údajov, ktoré odôvodňujú uplatnený nárok čo do základu a výšky (bremeno tvrdenia), je pritom určovaný hypotézou právnej normy, ktorá sa má na daný právny vzťah resp. skutkový stav aplikovať.

8. Podľa Čl. 3 ods. 2 CSP výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

9. Podľa Čl. 5 CSP zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prieťahom v konaní.

10. Podľa § 149 CSP prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany sú najmä skutkové tvrdenia, popretie skutkových tvrdení protistrany, návrhy na vykonanie dôkazov, námietky k návrhom protistrany na vykonanie dôkazov a hmotnoprávne námietky

11. Podľa § 153 ods. 1 CSP strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.

12. Podľa § 215 ods. 1 a 2 CSP súd rozhodne na základe zisteného skutkového stavu. Skutkový stav sa zisťuje procesným postupom podľa tohto zákona.

13. „Všeobecné, vágne a paušálne tvrdenia žalobcu neumožňujú súdu ich vecné preskúmanie a nie sú spôsobilé byť predmetom dokazovania. Takéto nesubstancované prejavy žalobcu súd v konaní legitímne opomenie a nevykonáva vo vzťahu k ich pravdivosti žiadne dokazovanie. ... Žalovanému musí byť umožnené vyjadriť sa k všetkým tvrdným skutočnostiam a vykonaným dôkazom. Toto svoje právo nemôže žalovaný efektívne realizovať v prípade neurčitého skutkového tvrdenia, ktoré samo o sebe vylučuje vysvetlenie alebo relevantnú reakciu, pri zachovaní náležitej miery vecnosti a zrozumiteľnosti. Pokiaľ samotná žaloba nevykazuje vady, pre ktoré by ju súd odmietol v zmysle § 129 ods. 3 CSP, nie je osobitne procesne sankcionované to, že žalobca nedostatočne substancoval svoje skutkové tvrdenia, resp. že sú jeho skutkové tvrdenia neúplné alebo neurčité. Tieto okolnosti sa však prejavujú v ďalšom procesnom postupe súdu (napr. nevykonanie dôkazu, neúplne zistený skutkový stav a pod.) a v jeho konečnom rozhodnutí (zamietnutie žaloby, prípadne zastavenie konania), za čo nesie plnú zodpovednosť procesne neaktívny žalobca. V záujme jeho vlastného procesného úspechu vyžaduje sporové konanie od žalobcu adekvátnu mieru vigilancie a diligencie, teda bdelosti a dôslednosti“ (in: Števec, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 670)

14. V súvislosti s eventuálnym dopĺňaním skutkových tvrdení (ako podkladu zisťovania skutkového stavu) súd tiež pripomína, že podľa § 140 ods. 2 CSP zmenou žaloby je i podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností tvrdných v žalobe, pričom podľa § 294 CSP zmena žaloby sa v spotrebiteľských sporoch nepripúšťa, ak je žalovaným spotrebiteľ.

15. Upomínací súd návrhu žalobcu vyhovel a platobný rozkaz vydal, proti platobnému rozkazu však podala žalovaná včas odpor s odôvodnením, čím sa platobný rozkaz podľa § 11 ods. 5 zák. č. 307/2016 Z.z. zrušil, o čom upomínací súd žalobcu upovedomil a vyzval aby navrhol pokračovanie v konaní, a keďže žalobca v stanovenej lehote navrhol pokračovať v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku, upomínací súd túto vec postúpil na prejednanie tunajšiemu súdu.

16. V odpore proti platobnému rozkazu žalovaná uviedla, že žalobca ani jeho predchodca neosvedčil dodržanie dikcie zákona pri zosplatnení úveru podľa § 565 a § 53 ods. 9 OZ s tým, že v zmluve sa o tomto práve po nezaplatení splátky výslovná dohoda nenachádza, a preto nemohlo dôjsť k predčasnému ukončeniu úverovej zmluvy, ktorej prirodzená splatnosť nastane v roku 2024. Dodala, že nesplattná pohľadávka nie je prevoditeľná na iného veriteľa, a že žalobca (tak) nie je nositeľom aktívnej vecnej legitímácie v tomto spore.

Žalovaná sekundárne tiež namietala aj to, že úver je považovaný za bezúročný a bez poplatkov, pretože zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. c) a k) zákona č. 129/2010 Z.z. Žalobu navrhla zamietnuť.

17. V replike k odporu žalobca poukázal na to, že v zmysle ust. § 1 ods. 3 písm. d) zák. č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľským úverom nie je úver, ktorého účelom je nadobudnutie alebo zachovanie vlastníckych práv k nehnuteľnosti alebo výstavba nehnuteľnosti, a preto zmluva o úvere pôžička na bývanie zo dňa 17.2.2014 nie je spotrebiteľským úverom, na ktorý by sa vzťahovali ust. zák. č. 129/2010 Z.z., keďže podľa platobnej histórie bol úver poskytnutý na rekonštrukciu nehnuteľnosti.

Ďalej mal žalobca za to, že jeho právny predchodca dodržal všetky podmienky, ktoré mu ustanovuje § 92 ods. 8 zákona o bankách a vyslovil názor, že aj prípadné porušenie povinnosti vyplývajúcej z § 92 ods. 8 zákona o bankách nemožno spojiť s občianskoprávnym následkom neplattnosti zmluvy o postúpení pohľadávky.

18. V duplike k vyjadreniu žalobcu sa žalovaná vyjadrila tak, že sa jedná o spotrebiteľský úver, pretože účel poskytnutia úveru nebol v zmluve uvedený s tým, že samotný názov ani označenie nehnuteľnosti bez ďalšieho zdôvodnenia tohto zakomponovania do zmluvy nič neznamená, nejde ani o zriadenie záložného práva, či zabezpečovacieho prevodu práva, ani sa neurčujú žiadne podmienky dlžníkovi na preukázanie použitia poskytnutých finančných prostriedkov. Ide podľa neho o úver spotrebiteľský s tým, že v bode 4.6 zmluvy je tento atribút jasne bankou deklarovaný.

Trval na aplikovaní § 17 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. s tým, že veriteľ nepreukázal zmluvné dohodnutie možnosti úver zosplattniť.

19. V písomnom vyjadrení zo dňa 21.6.2022 žalobca v konaní prvý krát uviedol (napriek výzve na vyjadrenie k odporu – vid' bod 14. a ust. § 153 ods. 1 CSP), že právo veriteľa žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nezaplatenie niektorej splátky bolo medzi zmluvnými stranami dohodnuté v bode 5.4 obchodných podmienok pre úver – pôžička na bývanie, ktoré v prílohe predložil (7 strán).

V doplňujúcom vyjadrení zo dňa 24.9.2022 žalobca uviedol, že „zmysle bodu 4.6 Zmluvy o úvere sa právne vzťahy neupravené v Zmluve riadia OP, VOP, Sadzobníkom, ...“. Z uvedeného podľa žalobcu vyplýva, že žalovaný mal pri podpise zmluvy možnosť sa s ich obsahom oboznámiť a v prípade, že z ich ustanoveniami nesúhlasil, zmluvu o úvere nepodpísať. Žalobca pritom, okrem iného, poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 23CoCsp/46/2021 z 26.10.2021, podľa ktorého: Ak teda strany uzatvorili zmluvu, ktorej podstatné náležitosti sú v listine podpísanej obidvomi stranami určené výslovným odkazom na samostatnú listinu, ktorá nebola podpísaná, nespôsobuje to bez ďalšieho neplatnosť tejto zmluvy za podmienky, že ich prejav vôle bol dostatočne určitý a zmluvný konsenzus pokrýva aj tieto dojednania. Stačí, že zmluvné strany ju vyhlásia za súčasť zmluvy v podpísanom texte vlastnej zmluvy (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 9/2019 z 27. mája 2020)“.

20. Súd sa vo veci oboznámil so žalobou, prihliadol pritom na obsah spisu a vykonané dôkazy (doručené a protistranou nespochybné listiny podľa § 204 CSP), a na základe zhodných (resp. nespochybných) tvrdení rozhodujúcich skutočností (§ 132 ods. 1 a § 186 ods. 2 CSP) a vykonaných dôkazov zistil tento skutkový stav:

21. Podľa nespochybných tvrdení žalobcu a predloženého písomného vyhotovenia zmluvy o úvere pôžička na bývanie uzatvoril právny predchodca žalobcu spoločnosť Poštová banka, a.s. ako veriteľ so žalovanou ako dlžníkom dňa 17.2.2014 písomnú zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXXXX označenú ako pôžička na bývanie, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej peňažné prostriedky v bližšie nešpecifikovanej výške (na základe úveru vo výške 20.000,- Eur) s tým, že „podmienky čerpania peňažných prostriedkov, podmienky splácania peňažných prostriedkov, podmienky pri neplnení zmluvných povinností a ďalšie náležitosti sú upravené v zmluve a vo všeobecných obchodných podmienkach.“ K žalobe boli pritom zo strany žalobcu, okrem písomnej zmluvy o úvere, priložené Všeobecné obchodné podmienky Poštovej banky, a.s. účinné od 1.2.2014 (18 strán husto písaného textu) a Sadzobník poplatkov (v rozsahu 50 strán). Nad rámec stranami dodaných tvrdení, pri zisťovaní skutkového stavu v prospech spotrebiteľa (§ 295 CSP), pritom súd z tejto zmluvy ešte zistil, že výška mesačnej splátky bola stanovená na 275,- Eur, dátum konečnej splatnosti úveru bol 25.2.2024, a že právny predchodca žalobcu pri jej uzatváraní a plnení konal ako podnikateľ v rámci svojej obchodnej činnosti, a žalovaný ako fyzická osoba mimo predmetu svojej podnikateľskej činnosti, teda že ide nepochybne o spotrebiteľskú zmluvu – zmluvu o spotrebiteľskom úvere, o čom svedčí aj jej príloha označená ako obchodné podmienky pre spotrebiteľské úvery.

22. Listom označeným ako upozornenie - výzva na splatenie dlžnej časti úveru (č.l. 58) zo dňa 9.3.2016 právny predchodca žalobcu oznamoval žalovanej, že podstatným spôsobom porušila ustanovenia zmluvy o úvere, upozornil ju, že ku dňu 8.3.2016 bola pohľadávka zo zmluvy o úvere viac ako 3 mesiace po lehote splatnosti vo výške 2.663,25 Eur - z čoho pri porovnaní s výškou mesačnej splátky 275,- Eur vyplýva, že išlo o omeškanie s takmer 10 splátkami o viac ako 3 mesiace, a teda aj vrátane splátky splatnej minimálne od 25.2., resp. 25.3.2015. Právny predchodca žalobcu pritom v tomto liste žalovanú vyzýval na zaplatenie uvedenej dlžnej sumy v lehote 15 kalendárnych dní od doručenia tejto výzvy s tým, že ak nedôjde k úhrade tejto sumy, banka je oprávnená využiť ustanovenie § 565 OZ a vyhlásiť úver predčasne splatným v zmysle príslušných ustanovení zmluvy o úvere a obchodných podmienok a žiadať úhradu celej úverovej pohľadávky. Zo samotnej písomnej zmluvy o úvere, na ktorú zmluvné strany pripojili svoj podpis, však nie je zjavné dojednanie práva veriteľa na zosplatenie úveru podľa § 565 OZ.

23. Z prílohy k zmluve o postúpení pohľadávok predloženej žalobcom (č.l. 12) vyplýva, že k (predčasnému) zosplateniu malo dôjsť dňa 4.4.2016. Z vyššie uvedeného upozornenia na omeškanie a ust. § 53 ods. 9 OZ (podľa ktorého dodávateľ môže uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva) tak vyplýva, že dôvodom vyhlásenia predčasnej splatnosti

úveru tak bolo resp. mohlo byť len neuhradenie splátok úveru uvedených v bode 22. tohto odôvodnenia (splatných v priebehu roka 2015).

24. Z hľadiska vymedzenia rozhodovanej veci súd osobitne zdôrazňuje, že žiadne iné než vyššie uvedené podstatné skutočnosti v konaní stranami konkrétne uvedené a ani zákonom stanoveným procesným postupom súdu (§ 215 ods. 1 a 2 CSP) zistené neboli a ani nevyšli najavo (§ 191 ods. 1 CSP).

Relevantné hmotnoprávne normy

25. Podľa § 565 zák. č. 40/1964 Zb. v znení účinnom v čase výzvy na úhradu dlžnej sumy (ďalej len „OZ“) - ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky

26. Podľa § 53 ods. 9 OZ - ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

27. Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase postúpenia - práva vyplývajúce zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere neprechádzajú a veriteľ ich nemôže previesť na tretiu osobu; to neplatí, ak prechádza alebo sa postupuje pohľadávka so všetkými právami s ňou spojenými a

a) ide o prechod alebo postúpenie z veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu na veriteľa oprávneného poskytovať spotrebiteľský úver podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu, a

b) prechádza alebo postupuje sa pohľadávka po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávka, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru.

28. Podľa § 24 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. na iných veriteľov a na zmluvy o úvere alebo pôžičke, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom a ktoré sú poskytované inými veriteľmi spotrebiteľom, sa vzťahujú ustanovenia § 2, 3 a 4, § 6 až 8, § 9 ods. 1, 2, 9 a 10, § 11, 12, 14, 16, 17, 19, 23 a 25 a tohto paragrafu.

29. Podľa § 103 OZ ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

30. Podľa § 54a OZ premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať a ani ho platne zabezpečiť; ustanovenie § 151j ods. 2 tým nie je dotknuté. Zmeniť obsah premlčaného práva zo spotrebiteľskej zmluvy, nahradiť ho novým právom alebo obnoviť jeho vymáhateľnosť možno len na základe právneho úkonu dlžníka, ktorý o premlčaní vedel.

Právne posúdenie

31. V danom prípade ide v zmysle ust. § 290 CSP nepochybne o tzv. spotrebiteľský spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy resp. súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou tak ako ich definuje ust. § 52 OZ. Podanej žalobe, ktorou je súd viazaný, vychádzajúc zo skutočností v nej uvedených, však nemožno vyhovieť.

32. Predmetom konania sú nároky súvisiace so zmluvou o úvere, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej peňažné prostriedky, ktoré žiadal vrátiť aj s príslušenstvom. Súčasný žalobca však žalovanej žiadne peňažné prostriedky neposkytol, a svoje práva v tomto konaní odvodzuje iba z prevodu práv na jeho osobu po tom, čo mal jeho právny predchodca podľa § 565 OZ vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru.

33. Ako vyplýva z ust. § 565 OZ, nevyhnutným predpokladom (existencie) práva veriteľa žiadať podľa tohto ustanovenia o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky je, aby toto právo bolo pri plnení v splátkach dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. V danom prípade však nebolo žalobcom

tvrdené a ani súdom zistené, že by pri dohode o plnení v splátkach (v samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorú spotrebiteľ pripojil svoj podpis) bolo medzi zmluvnými stranami konkrétne, jasne, určite a zrozumiteľne (platne) dojednané právo veriteľa podľa ust. § 565 OZ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky. Zmienka o takomto práve je totiž uvedená iba v rozsiahlych drobným písmom napísaných obchodných podmienkach pre spotrebiteľské úvery (priložených k zmluve spolu s rozsiahlymi všeobecnými obchodnými podmienkami pozostávajúcimi z 18 strán a sadzovníkom poplatkov pozostávajúcim z 50 strán) bez toho, aby bolo zrejmé či bol žalovaný naňho dostatočne jasne upozornený, a bolo ho tak možné považovať za dojednané platne.

34. Pre úplnosť treba uviesť, že časť obsahu zmluvy síce možno určiť aj odkazom na obchodné podmienky, nemalo by sa to však týkať (celých) podstatných zmluvných dojednaní (ale len dojednaní technického a vysvetľujúceho charakteru), keďže tieto informácie sa musia povinne uvádzať spotrebiteľovi už v predzmluvnom formulári pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere (§ 4 ods. 2 ZoSU), a nič by preto, v prípade poctivého prístupu veriteľa, nemalo brániť tomu uviesť ich aj priamo v zmluve (mutatis mutandis aj nález ÚS ČR citovaný nižšie). Okrem toho tiež platí, že stanovenie časti obsahu zmluvy odkazom na obchodné podmienky nemôže byť ani neprimerane všeobecné (nestačí iba zmienka o obchodných podmienkach), pretože ak má byť súčasťou zmluvy (ako prejavu vôle), platia preňho, ak sa s ním majú spájať právne účinky, rovnaké pravidlá ako aj pre iné právne úkony. Časť obsahu zmluvy, ktorú tento odkaz určuje (poukazom na obchodné podmienky), by sa mala preto stanoviť konkrétne (určite a zrozumiteľne, § 37 ods. 1 OZ) tak, aby bolo zrejmé úpravu ktorej časti zmluvy (práv a povinností – v tomto prípade práva veriteľa požadovať predčasné zaplatenie celej pohľadávky) treba hľadať a vykladať na inom mieste (napr. v obchodných podmienkach), písomne (§ 9 ods. 1 ZoSu), a zároveň aj nie menším písmom ako iná časť takejto zmluvy (§ 53c OZ). V tomto prípade tomu tak nebolo.

35. Bod 4.6 zmluvy, na ktorý sa odvolával žalobca (podľa ktorého „Právne vzťahy neupravené v ZoÚ sa riadia OP, VOP, Sazdovníkom, Oboznámením o RPMN, Oznámením o úrokových sadzbách, príslušnými ustanoveniami zákona č. 513/1991 Z.z. Obchodného zákonníka a zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov“), je totiž len veľmi všeobecný a heslovitý, keď síce odkazuje okrem iného aj na „OP, VOP“, avšak bez toho aby bolo úplne zrejmé čo sa pod OP a VOP má konkrétne na myslí, a zároveň ktoré podstatné náležitosti by tam mali byť upravené (teda úprava ktorej časti zmluvy resp. ktorých práv a povinností – v tomto prípade napr. práva veriteľa požadovať predčasné zaplatenie celej pohľadávky – má byť v nich upravená, a treba tak hľadať a vykladať v týchto prílohách, a v ktorej presne), a teda (v zmysle rozsudku KS TT a uznesenia NS SR, na ktoré poukázal žalobca - vid' bod. 19), že by nejaká náležitosť zmluvy (napr. právo podľa § 565 OZ) bola v tomto bode určená výslovným odkazom na samostatnú listinu. Okrem toho obsahom tohto bodu napokon nie je ani úplne zrejماً konkrétna, určitá a zrozumiteľná inkorporačná doložka (že by napr. nejaké konkrétne a jasne určené prílohy mali byť považované za neoddeliteľnú súčasť zmluvy), a navyše bol tento bod zároveň napísaný aj menším písmom ako ostatná časť zmluvy o úvere (jej podmienky).

36. V tejto súvislosti súd tiež pripomína, že určitosti a zrozumiteľnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako dvojstranného právneho úkonu nesvedčí ani rozsiahlosť a neprehľadnosť textu obchodných podmienok napísaná drobným písmom so súčasným zakomponovaním viacerých podstatných zmluvných dojednaní na ich viacerých miestach. Inými slovami vo vzťahu k ich platnosti súd zdôrazňuje, že v prípade konfliktu záujmov spotrebiteľa a jeho zmluvného partnera je potrebné poskytnúť vyššiu mieru ochrany spotrebiteľovi ako slabšej zmluvnej strane. V kontexte s týmto princípom je potrebné posúdiť aj rôzne doplnkové zmluvné podmienky (OP či VOP). Tie zásadne nesmú slúžiť tomu, aby do nich často v neprehľadnej, zložitej formulovanej a malým písmom napísanej forme skryl zmluvný partner spotrebiteľa podmienky, ktoré sú podstatné, a o ktorých môže predpokladať, že uniknú jeho pozornosti. Pokiaľ tak učiní, čo sa stalo aj v tomto prípade, spreneverí sa princípu dôvery, a preto takému jednaniu nemožno priznať právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ).

37. K tomu možno poukázať aj na právny záver uvedený v náleze Ústavného súdu ČR z 11.11.2013, sp. zn. I.ÚS 3512/11. Podľa neho v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednaní o zmluvnej pokute (pozn. súdu: a obdobne o samotnej existencii práva veriteľa žiadať predčasne o zaplatenie celej pohľadávky) v zásade nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných zmluvných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy samotnej (na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis). Ústavný súd zdôraznil, že dodávateľ sa má chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo, v opačnom prípade mu nie je možné

poskytnúť právnu ochranu. Zásada poctivosti sa prejavuje aj tým, že zmluvné dojednania nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru, a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby do nich v často neprehľadnej, zložito formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že pozornosti spotrebiteľa zrejme uniknú.

38. Na základe uvedeného, keďže v konaní nebolo preukázané platné dojednanie práva podľa § 565 OZ, súd vychádzal zo záveru, že k platnému predčasnému zosplatneniu spotrebiteľského úveru – pred termínom jeho dohodnutej konečnej splatnosti 25.5.2024 – podľa skutočností zistených v tomto konaní nedošlo. Tým však žalobca netvrdil a nepreukázal ani výnimku zo zákazu prevodu práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere na tretiu osobu pred termínom jeho konečnej splatnosti zakotveného v ust. § 17 zák. č. 129/2010. Táto skutočnosť má však pritom za následok, že tým nebol naplnený aj jeden zo základných predpokladov pre platné (§ 39 OZ) postúpenie práv vyplývajúcich zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere (a to postúpenie pohľadávky až po konečnom termíne splatnosti spotrebiteľského úveru alebo pohľadávky, ktorá sa stala splatnou pred termínom konečnej splatnosti), a teda ani predpoklady pre ich nadobudnutie.

39. Neobstoja pritom ani tvrdenia žalobcu, že v danom prípade išlo o úver na rekonštrukciu nehnuteľnosti a nešlo tak o spotrebiteľský úver podľa zák. č. 129/2010 Z.z., nakoľko podľa § 24 ods. 1 tohto zákona sa uvedené ust. § 17 zák. č. 129/2010 Z.z. vzťahuje aj na iných veriteľov a na zmluvy o úvere alebo pôžičke, ktoré nie sú spotrebiteľským úverom a sú poskytované spotrebiteľom. Ako nedôvodné pritom súd napokon, s poukazom na už ustálené opačné stanovisko NS SR (R 68/2018 a R 6/2022), vyhodnotil aj tvrdenia žalobcu o tom, že ani prípadné porušenie právnych predpisov nemá na platnosť postúpenia pohľadávky žiadny vplyv.

40. Súčasný žalobca žalovanej žiadne peňažné prostriedky neposkytol a svoje práva v tomto konaní odvodzuje iba z prevodu práv na jeho osobu, a keďže oprávnenosť tohto prevodu (postúpenia) a tým i jeho aktívna vecná legitímácia v konaní preukázaná nebola, súd žalobu zamietol.

41. Okrem toho pre úplnosť, na podporu dôvodov zamietnutia žaloby, súd poukazuje aj na to, že ak by aj v konaní bolo tvrdené a preukázané platné dojednanie práva veriteľa podľa § 565 OZ a postúpenie splatnej pohľadávky na žalobcu, jeho právo na plnenie tejto pohľadávky z predčasne zosplatneného úveru, ktorá mu mala byť postúpená, by bolo už aj premlčané, a preto by ho v zmysle ust. § 54a OZ žalobcovi ani možné priznať nebolo. K zosplatneniu úveru totiž malo dôjsť 4.4.2016 pre pohľadávky (splátky) vyplývajúce zo zmluvy o úvere vo výške 2.663,25 Eur splatné v priebehu roka 2015 (od 25.2., resp. 25.3.), žaloba bola podaná až dňa 28.11.2018 (teda viac ako 3 roky po splatnosti omeškaných splátok), a podľa záverov súdnej praxe „v zmysle už citovaného § 103 Obč. zák. plynie premlčacia doba celého zosplatneného dlhu nie od okamihu doručenia oznámenia alebo výzvy veriteľa na jeho splatenie, ale od zročnosti nesplnenej splátky, ktorá založila právo veriteľa žiadať predčasné splatenie“ (rozsudok OS Dunajská Streda sp. zn. 16Csp/200/2017). „Z tohto ustanovenia nevyplýva, aby začiatok plynutia premlčacej doby mal nastať až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní, s prihliadnutím a zohľadnením aj uplynutia 15-dňovej lehoty od upozornenia spotrebiteľa na úmysel veriteľa jeho dlh zosplatiť pre nezaplatenie splátky.“ (rozsudok KS Prešov sp. zn. 7CoCsp/15/2022).

42. O náhrade trov konania súd rozhodoval v zmysle ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

43. Žalovaná bola v konaní úspešná v plnom rozsahu, a preto jej súd voči žalobcovi v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

neboli splnené procesné podmienky,
súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.